

ת"פ 16427/08/17 - מדינת ישראל נגד יעקב דיין,

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16427-08-17 מדינת ישראל נ' דיין

ת"פ 42697-08-15 מדינת ישראל נ' דיין

בפני בעניין:	כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר מדינת ישראל
המאשימה	ע"י פרקליטות מחוזי ירושלים (פלילי) נגד יעקב דיין, ע"י ב"כ עו"ד מיכאל עירוני
הנאשם	

גזר דין

הנאשם שלפניי הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, וללא הסדר לעונש, בשני תיקים פליליים שעיקרם ביצוע עבירות מרמה, כפי שיפורט להלן.

כתב אישום מתוקן בהסדר טיעון בת"פ 42697-08-15 (להלן - התיק הראשון)

חלק כללי - בחלק זה מתוארים קורותיו של ח"ב (להלן - **המתלונן**), אשר התייתם משני הוריו בגיל 17, ובהגיעו לגיל 21 ירש סכום כסף גדול הנאמד בכ-900,000 ₪. המתלונן סובל מקשיים התפתחותיים ונפשיים וניתן לניצול ולסחיטה. בהקשר זה, נלקחו ממנו בתואנות שווא כספים בסכום כולל של כחצי מיליון ₪, תוך כדי עירובו במעשי עבירה ותוך כדי סיבוכו בחובות גדולים, דבר שדרדר את מצבו הנפשי.

האישום הראשון - על רקע זה ועל רקע היכרות משותפת מתקופת הילדות בין הנאשם למתלונן, גמל בליבו הנאשם להונות את המתלונן ולהוציא ממנו במרמה כספים, כל זאת תוך שהוא משכנע את המתלונן למסור לו כספים על מנת שהמתלונן יוכל לקבל בחזרה את הכספים שנלקחו ממנו ע"י אחרים. לצורך המרמה קיבל הנאשם מהמתלונן סך של 104,000 ₪. בגין אישום זה הורשע הנאשם בביצוע עבירה של **קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות**, לפי סעיף **415** לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **החוק**).

האישום השני - אישום זה עניינו בהלוואה שביקש הנאשם מהמתלונן בסך 25,000 ₪ לצורך קניית תרופות פריון לאשתו. הנאשם התחייב להשיב למתלונן 1,500 ₪ בחודש, מבלי שהיתה לו כוונה אמיתית לעשות כאן. הסך של 25,000 ₪ מעולם לא הושב למתלונן. בגין כך הורשע הנאשם בביצוע עבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

האישום השלישי - בין סוף שנת 2011 לתחילת שנת 2012 (עת נעצר הנאשם), הוא קירב אליו את המתלונן ובילה עימו שעות מרובות, בין היתר על רקע עבודתם המשותפת. במהלך תקופה זו, הכיר הנאשם למתלונן את יוסי לוי (נאשם 2 בתיק זה, להלן - יוסי) כשהוא מיידע את יוסי במסכת חייו של המתלונן. הנאשם ויוסי הכירו למתלונן את אבנר אברמוב (להלן - אבנר) תוך שהם מציגים אותו כמי שיכול לסייע למתלונן לקבל חזרה את הכסף שהעביר לאחרים. אבנר דרש מהמתלונן סכום של 30,000 ₪ כמקדמה על פעילותו להחזרת החוב. לצורך כך, הציע הנאשם למתלונן לגבות את כספי פיקדון השחרור שלו כחייל משוחרר, להם המתלונן טרם היה זכאי משום שטרם חלפו 5 שנים מעת שחרורו מצה"ל. יוסי תיווך בין המתלונן לבין אחרים שיעבירו למתלונן ספח תעודת זהות מזויפת, בה יצוין כי המתלונן נשוי, וכן תעודת נישואין מזויפת, במטרה שהמתלונן יציג עצמו כנשוי ויוכל בשל כך להקדים את קבלת כספי הפיקדון. ביום 18.12.2011 נפגשו המתלונן ויוסי בירושלים, שם הכיר לו יוסי נוספים, מהם קיבל המתלונן את המסמכים האמורים, לאחר מכן נכנס לסניף בנק וביקש לקבל באמצעות מסמכים אלו את הפיקדון. למחרת, הופקד בחשבונו של המתלונן סך של 20,000 ₪ מכספי מענק השחרור, והסכום הועבר ע"י המתלונן לנאשם. בגין אישום זה הורשע הנאשם בביצוע עבירות של **קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.**

האישום הרביעי - במהלך חודש ינואר 2012, הציע הנאשם למתלונן לבצע השקעה שהמס עליה, לכאורה, עומד על 60,000 ₪. הנאשם הציע למתלונן ליטול הלוואה לשם כך, ולצורך כך נעזר באחר, אשר השיג עבור המתלונן תלושי שכר פיקטיביים שבעזרתם הגישה הבקשה להלוואה. בשל טעות של המעורבים, בקשה ראשונה לקבלת הלוואה נדחתה, אך בהמשך ולאחר הצטיידות בתלושים מזויפים חדשים, הצליח המתלונן לקבל על בסיס מצג השווא, הלוואה בסך 31,200 ₪, כשאת מרבית הסכום העביר לנאשם, וסך של 3,000 ₪ מהיתרה העביר למעורב האחר. בגין כך הורשע הנאשם בביצוע עבירה של **קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.**

האישום החמישי - במסגרת מצגי שווא של הנאשם כלפי מעסיקו וכלפי בני משפחה וחברים, הוא קיבל במרמה 152,000 ₪ (לאחר ניכוי של 10,000 ₪ שהוחזרו לחלק מהמתלוננים). כמו-כן גנב ממעסיקו סך מצטבר של 22,038 ₪ בדרך של קבלת כספים מלקוחות מעסיקו, הוצאת קבלה ידנית בגין אותם כספים, ושלוש הכספים לכיסו מבלי ידיעת המעביד. במהלך מסכת האירועים נשוא אישום זה, מסר הנאשם 5 שיקים השייכים לאשתו, תוך זיוף חתימתה, כהמחאות ביטחון שנפדו ונמצא שהן ללא כיסוי. כשהנאשם לא הצליח לעמוד בחובותיו, ביום מצג שווא כאילו נשדד ברכבו, ואף הגיש בגין כך תלונת שווא במשטרה. בגין מכלול מעשיו באישום זה, הורשע הנאשם בביצוע עבירות של **קבלת דבר במרמה, גניבה בידי עובד, לפי סעיף 391 לחוק; זיוף, לפי סעיף 418 סיפא לחוק; הוצאת שיק ללא כיסוי, לפי סעיף 432 לחוק, ומסירת ידיעות כוזבות, לפי סעיף 243 סיפא לחוק.**

כתב אישום מתוקן בת"פ 16427-08-17 (להלן - התיק השני)

חלק כללי - במהלך כל שנת 2016, פעל הנאשם בדרכי מרמה שונות כדי לחלץ כספים מאנשים תמימים, אותם שכנע

באמצעות מצגי שווא שונים, לתת בו אמון ולמסור לידם סכומי כסף הנעים בין אלפי שקלים למאות אלפי שקלים, כל זאת כמפורט בהמשך.

האישום הראשון - מאיר כהן (להלן - **כהן**) פנה ללשכת ההוצאה לפועל על-מנת להסדיר חוב מזונות של חמיו. כאשר הגיע כהן ללשכת ההוצאה לפועל בירושלים פגש בנאשם שעמד מאחורי הדלפק במשרדים, על-מנת להתייעץ עמו, כיוון שסבר שמדובר בפקיד שעובד במקום. השניים שוחחו, כהן השאיר מסמכים אצל הנאשם וכעבור זמן מה, הנחה הנאשם את כהן להעביר לו סך של 15,000 ₪ במזומן לצורך ערובה שיש להפקיד לכאורה בבית המשפט לענייני משפחה. בתמורה מסר הנאשם לכהן קבלה מזויפת מבית המשפט המחוזי בירושלים. בהמשך, טען הנאשם בכזב, כי כלתו של חמיו של כהן הגישה בקשה בבית המשפט, ולכן יש להעביר לו סך של 8,900 ₪, סכום שהועבר. בסה"כ, סכום המרמה עומד על 23,900 ₪. בגין אישום זה הודה הנאשם והורשע בביצוע עבירות של **קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, וזיוף בנסיבות מחמירות**, לפי סעיף 418 סיפא לחוק.

האישום השני - לנאשם ולטארק נטור (להלן - **נטור**) היכרות באמצעות חבר משותף. באוגוסט 2016 סייע הנאשם לנטור לפתוח תיק במע"מ וקבלת רישיון הובלה עבור משאית קירור, אשר קנה האחרון, ובעבור פעולות אלו קיבל הנאשם תשלום. כעבור זמן, התקשר הנאשם לנטור והציע לו בכזב לרכוש משאית קטנה דרך מכרז. נטור היפנה את הנאשם לשוחח עם דודו מחמד, והשניים סיכמו על סכום של 35,000 ₪ עבור רכישת המשאית. נטור העביר באמצעות דודו לנאשם את הסכום האמור. הנאשם ביקש בכזב מנטור סכומי כסף נוספים עבור ביטוח וטסט למשאית, וכך הועברו לנאשם בכזב 11,000 ₪ נוספים. לאחר כל אלה, הנחה הנאשם את נטור לאסוף את המשאית ממגרש כלי רכב המצוי לכאורה בשכונת בקעה בירושלים. כשהגיע נטור לקחת את המשאית וגילה כי איננה במקום הנטען, יצר קשר עם הנאשם וזה אמר לו כ המכרז נגמר ורק בשנה הבאה ניתן יהיה לגשת אליו שוב. יצוין, כי במהלך מרמה זו, הציג עצמו הנאשם בכזב כעורך דין. סך המרמה באישום זה עומד על 46,000 ₪. בגין אישום זה הורשע הנאשם בביצוע עבירות של **קבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 רישא לחוק, והתחזות**, לפי סעיף 97(א) לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961.

האישום השלישי - מרדכי סמט (להלן - **סמט**) הוא בעל עמותה לגמילות חסדים המסייעת לציבור שנקלע למצוקה כלכלית (להלן - **העמותה**). סמט למד על כך שאדם בשם כהנא נקלע למצוקה כלכלית ולחובות בגובה כ-350,000 ₪ בהוצאה לפועל, וחבר היפנה את סמט לנאשם. הנאשם נפגש עם סמט ביום 31.8.2016 והציג לו מצג שווא בדבר יכולותיו לסייע בהסדרת החוב של כהנא. על יסוד מצג השווא, העביר סמט לנאשם במספר העברות 150,000 ₪ במזומן על-מנת לסגור את התיק בהוצאה לפועל. במסגרת מצג השווא, זייף הנאשם מסמך של הוצאה לפועל מיום 6.10.2016 שנחזה להיות פירוט תיקיו של כהנא, והעבירו לסמט. עוד זייף הנאשם שלושה מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס של רשות האכיפה והגבייה: חשבונית מיום 31.8.2016 בסך 24,200 ₪; חשבונית מיום 9.9.2016 בסך 59,100 ₪; חשבונית מיום 19.9.2017 בסך 17,600 ₪. בפועל עשה הנאשם שימוש בכסף לצרכיו האישיים. סך המרמה באישום זה עומד על 150,000 ₪. בגין אישום זה הורשע הנאשם בביצוע עבירות של **קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, ובזיוף בנסיבות מחמירות**, לפי סעיף 418 סיפא לחוק (ארבע עבירות).

האישום הרביעי - בסמוך ליום 27.9.2016 פנה אל הנאשם אהרון בלנדר (להלן - **בלנדר**) בבקשה שהנאשם יסייע לו

להסדיר חוב לחברת עמידר בסך 150,000 ₪. הנאשם הבטיח לבלנדר בכזב, כי יגיע להסכם עם עמידר, ומאוחר יותר אמר לו בכזב כי שוחח עם עמידר, ואלה הסכימו להפחית את החוב ל-100,000 ₪. על סמך זאת העביר בלנדר לנאשם 102,000 ₪ במזומן, ובהמשך הציג הנאשם לבלנדר חשבונית מזויפת הנחזית להיות שייכת לרשות האכיפה והגביה על הפקדה בגין סך של 25,900 ₪ לטובת הסדרת החוב. סך המרמה באישום זה עומד על 102,000 ₪. בגין אישום זה הורשע הנאשם בביצוע עבירות של **קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וזיוף בנסיבות מחמירות**.

האישום החמישי - למר אליהו פריד חוב ארנונה על סך כמיליון ₪ לעיריית ירושלים. בנו של מר פריד, יואל (להלן - פריד), פנה לנאשם כדי שייצע בהסדרת החוב. לצורך כך נפגשו השלושה והנאשם הבטיח לבני משפחת פריד בכזב כי יסדיר את החוב באמצעות הסכם עם העירייה. בתחילה, העבירו בני משפחת פריד לנאשם סך של 32,000 ₪ על סמך בקשתו, במסגרת מצג השווא, לקבל 30,000 ₪ לצורך שכירת שירותי מודד פרטי. בהמשך התקשר הנאשם לפריד והעלה לשיחה אישה בשם רותי, אותה הציג כעובדת עירייה. בשיחה זו הסכימה רותי, לכאורה, לסגור את התיק תמורת תשלום של 50,000 ₪, ולכן ביקש הנאשם להעביר לו סכום נוסף של 20,000 ₪, כפי שבוצע ימים ספורים לאחר מכן. בשלב זה ערכו הנאשם ופריד הסכם עבודה, לפיו יקבל הנאשם מפריד סך של 51,700 ₪ עבור סגירת תיק הארנונה לא יאוחר מיום 1.2.2017, והנאשם מסר לפריד ערובה בצורת שיק עירבון בסך 51,700 ₪ השייך לאשת הנאשם, עליו זיף הנאשם את חתימת אשתו ללא ידיעתה. משחלף המועד להסדרת חוב הארנונה והחוב לא הוסדר, הפקיד פריד את השיק אשר חזר בשל היעדר כיסוי מספיק בחשבון. סכום המרמה באישום זה 51,700 ₪. בגין אישום זה הורשע הנאשם בביצוע עבירות של **קבלת דבר במרמה, הוצאת שיק ללא כיסוי, לפי סעיף 432(א) לחוק וזיוף**.

מהלך הדין

השתלשלות הדברים בתיקים שלפניי רלבנטית עד מאוד, לנוכח הימשכות ההליכים בו, שכן רובה נסוב סביב השאלה הטיפולית-שיקומית. בתיק זה החלטתי לנקוט גישה טיפולית ושיקומית ובשל כך נדחו הדיונים מעת לעת לאורך תקופה ארוכה של כ-3 שנים וחצי. יצוין, כי לכל אורך ההליך, הבהרתי לנאשם כי לצד חשיבות התהליך הטיפולי שעבר במסגרת ההליכים שלפניי, חומרת העבירות מצדיקה עונש מאסר, וזה לא ירד מהפרק. ראו בהקשר זה למשל, פרוטוקולים מתאריכים 2.4.2019 ו-20.2.2020.

הנאשם נעצר במסגרת התיק השני ביום 24.7.2017. הוא נעצר בפיקוח אלקטרוני ביום 31.8.2017 ושהה במסגרת זו באותם תנאים עד ליום 19.3.2018, אז שונו התנאים לעצר בית מלא תוך שילובו של הנאשם בטיפול במרכז יום בהקשר להתמכרותו הקשה להימורים שהיא המניע למעשיו. אלא שהנאשם הושעה ממרכז היום בשל טענות הצוות ביחס להתנהלותו, ובעקבות זאת שבו והודקו התנאים, אם כי דחיתי בקשה של המאשימה להורות על מעצרו מחדש של הנאשם. ביום 15.11.2018 הוקלו התנאים למעצר בית לילי. נוכח סירוב המסגרת הטיפולי לקבל בחזרה את הנאשם נדחו הדיונים כדי למצוא לנאשם מסגרת כוללת, שבסופו של דבר נמצאה ברטורנו, שם שהה הנאשם החל מיום 1.5.2019 ועד לחודש ינואר 2020, עת יצא לעבוד בקרבת הקהילה במסגרת שלב ג' של הטיפול. בתחילת חודש מרץ 2020 עבר הנאשם להתגורר בהוסטל של המסגרת, אך בשל מצב בריאותי מורכב של רעייתו עזב את המקום על דעת עצמו. נוכח סירוב רטורנו לקבלו להמשך המסלול, החלטתי לאמץ את המלצת שירות המבחן לאפשר לנאשם להשתלב בטיפול אמבולטורי מתמשך, כפי שהיה. הנאשם המשיך בהשתלבות בקבוצות טיפוליות ונטל בהן חלק פעיל וחיובי, כפי

שתיאר שירות המבחן בתסקיריו, האחרון שבהם מיום 3.1.2021.

תסקירי שירות המבחן

בשל הימשכות ההליכים, הוגשו בעניינו של הנאשם תסקירים רבים, רובם לעניין התהליך הטיפולי, והאחרון שבהם, מינואר 2021, באופן מובהק יותר, תסקיר לעונש. הרחבתי בפרק הקודם לתאר את התהליך שעבר הנאשם, את העובדה שסיים תהליך טיפולי ברטורנו מבלי להשלים את השלב האחרון שלו, בשל מחלת רעייתו והצורך להיות עמה ועם ילדיהם. עם זאת, הנאשם המשיך לאורך תקופה ארוכה, תוך שיתוף פעולה מלא וללא הפרת תנאים, בתהליך טיפולי אמבולטורי ביחידת הטיפול במתמכרים במבשרת ציון, תוך השתתפות בטיפול פרטני ובקבוצות טיפוליות מסוגים שונים, ואף תוך נטילת תפקיד מוביל ומנחה כלפי מטופלים אחרים בשלבים מתקדמים של הטיפול.

מהתסקיר האחרון עולה, כי הנאשם כבן 44, נשוי בשנית ואב לחמישה ילדים. שלוש בנות קטנות מנישואיו הנוכחיים ושני ילדים נוספים מנישואיו הקודמים. הנאשם מתגורר עם אשתו (אחת המתלוננת) במעלה אדומים בדירה שכורה ועובד כיום בתחום השיפוצים. יצוין, כי במהלך ההליכים הארוכים שלפניי, נולדה לבני הזוג בת הזקונים. לצד אירוע משמח זה, ההיריון והלידה היו קשים ומסוכנים, ואם לא די בכך, אשת הנאשם, שהקפידה להגיע למרבית הדיונים למרות מצבה המורכב, אף חלתה בסרטן. במקביל, עבר הנאשם תאונה ונפגע ברגלו. הנאשם הביע סיפוק מהתהליך הטיפולי שעבר, ובמיוחד ציין לחיוב את העובדה שביכולתו ליטול כיום תפקיד אחראי מנחה ומלווה ביחס למטופלים אחרים. הנאשם מסר כי בעקבות הטיפול שעבר, אף חידש את הקשר עם אמו לאחר נתק של שנים רבות. הנאשם תיאר היא הוא עובד ללא לאות וחש סיפוק מכך שמרוויח את לחמו ביושר. כמו כן החל בתהליך פשיטת רגל מסודר שבכלל חובותיו, חובותיו למתלוננים. הוא נטל אחריות למעשים וציין כי אם לא היו מוגשות התלונות כלפיו, ואילו לא נפתחו ההליכים הפליליים, היה ממשיך במעשי המרמה עד היום. הנאשם הביע רצון להתנצל ישירות בפני המתלונן והוא חש אשמה כלפיו. הוא נטל אחריות גם לגבי הפגיעה באשתו, והוא מנסה להשלים עם מעשיו ולנהוג בזולת באופן מכבד. שירות המבחן ציין כי אישר את הדברים בשיחותיו עם מטפלו של הנאשם. השירות ציין עוד, כי לנאשם לא נפתחו תיקים חדשים במהלך השנים האחרונות, במקביל לטיפול שעבר. השירות סיכם כי מדובר במי שפיתח דפוסים מרמתיים ועוברי חוק נוכח קשיים בילדותו וככלי התמודדות עם קשייו בהווה, תוך התייחסות אינסטרומנטלית לסביבתו וניצול החלשים ממנו לתועלתו. כיום ולאחר הטיפול שעבר, הנאשם מצוי בתהליך של הסדרת חובותיו, מבטא רצון לשיקום וייצוב חיו, ונראה שהצליח להפיק תועלת מעשית מהטיפול שעבר בשאיבת כוחות חיוביים לתפקוד נורמטיבי. לכן, ראה שירות המבחן חשיבות בהמשך הטיפול בנאשם תחת צו פיקוח למשך שנה נוספת. נוכח חומרת המעשים, המליץ שירות המבחן על הטלת מאסר שירוצה בעבודות שירות וכן הטלת עונשים צופי פני עתיד יחד עם פיצוי למתלוננים.

רישום פלילי

באמתחתו של הנאשם 2 הרשעות קודמות. האחת משנת 2011 (עבירה משנת 2007) בעבירות גניבה בידי עובד, מרמה והפרת אמונים בתאגיד, בגינה נדון למאסר מותנה וקנס. השניה משנת 2003 (עבירה משנת 1999), בעבירת מעשה מגונה בכוח, בגינה נגזר על הנאשם מאסר בפועל ל-6 חודשים ועונשים נוספים. תלוי ועומד נגד הנאשם מאסר מותנה של 4 חודשים בגין עבירה של גניבה בידי עובד, בת"פ 2752-09, מיום 19.12.2011 (**המאסר המותנה**).

ראיות וטיעונים לעונש

ביום 2.4.2019 שמעתי את המתלונן שאף נחקר נגדית, וסיפר על אודות קורותיו הקשות ועל האכזבה המרה שהנחיל לו הנאשם, עליו סמך כמי שהיה מודע למצוקותיו. המתלונן תיאר כי לא האמין שהנאשם ניצל אותו בצורה כה צינית ואף הביע תחושה של האשמה עצמית על מה שאירע לו ועל הנזק הרב שגרם לו הנאשם. המתלונן העיד כי הנאשם לא החזיר לו ולו מקצת מהסכומים שנטל ממנו במרמה ודרש לכלול רכיב של פיצוי ממשי.

טיעונים לעונש

הצדדים לא הגיעו להסכמה עונשית.

מחד, טען ב"כ המאשימה, עו"ד גל נשרים, כי מעשיו של הנאשם חמורים ובעיקר מכוערים, וכי המענה הנכון להם הוא ענישה משמעותית מאחורי סורג ובריח. ב"כ המאשימה עתר להטיל על הנאשם 6 שנות מאסר, על בסיס מתחמי ענישה בין שנה ל-3 שנים לאישומים הראשון עד הרביעי בתיק האשון, ומתחם זהה לאישום החמישי בתיק הראשון, כאשר המתחם המשוקלל צריך לעמוד על בין 3 ל-5 שנים. אשר לתיק השני, נתבקשתי לקבוע מתחם שבין שנה ל-3 שנות מאסר בגין כל אישום שהוא "אירוע נפרד". עוד היפנה ב"כ המאשימה לרע"פ 445/16 זקן נ' מ"י (מיום 20.1.2016) (עניין זקן), שם אושר עונש מאסר בן שנתיים, קנס בסך 30,000 ₪ ופיצוי למתלונן בסך 220,000 ₪ וכן מאסר מותנה. באותן נסיבות רימה הנאשם בנסיבות מחמירות וכן עשק את המתלונן והטעה אותו לחשוב שתמורת כספים ששילם לנאשם, יהא זכאי להטבת זכאותו לדיור ציבור, על בסיס מצגי שווא. המדינה לא סברה כי התהליך הטיפולי שעבר הנאשם מצדיק הקלה עמו שתוביל לחריגה ממתחם הענישה לו טענה, אלא סברה שעתירתה לעונש של 6 שנות מאסר, הפעלת מאסר מותנה, מאסר מותנה חדש, קנס ופיצוי לכל אחד מהמתלוננים בגובה הנזק שנגרם משקללת גם את הרכיב השיקומי.

מאידך, טען הסניגור, עו"ד מיכאל עירוני, כי הוא אינו חולק על עמדות המאשימה ככל שהן נוגעות לחומרת המעשים, לכיעורם, ולהשלכות הקשות שלהן על המתלוננים, לרבות אשתו של הנאשם, שאת השיקים שלה זיף, ובכך סיבך אותה בחובות לא לה. בניגוד לב"כ המאשימה, סבר הסניגור כי כברת הדרך הטיפולית שעבר הנאשם לאורך מספר שנים הייתה משמעותית ביותר, הגם שלא כיחד שלא הייתה חפה מנסיגות. לצד זאת הדגיש את נסיבותיו האישיות של הנאשם, את מצבה הבריאותי הרופף של אשתו לאורך כל התקופה וגם כיום, לרבות הריונות בסיכון, עד כדי סכנת חיים, והעובדה שלקתה במחלת הסרטן. הסניגור הדגיש כיצד דבקה אשת הנאשם בו למרות כל הקשיים. הסניגור סבר, שבניגוד לכל הסיכויים ואף בניגוד לספקנות של שירות המבחן לכל אורך התהליך הטיפולי, הנאשם התמיד ובחר בחירות קשות, ועליו להוכיח בכל יום מחדש, ועד אחרית ימיו, כי הוא דבק בדרך הניקיון והשיקום.

הנאשם סיפר בתום הטיעונים לעונש, כי חש שאם לא היה נעצר, ואם לא היה חווה במהלך המעצר את מות אביו, שבהלווייתו נמנע ממנו להיות בשל המעצר, לא היה עוצר ומכה על חטא, ולא היה עובר את תהליך השיקום שעבר. לדבריו, הטיפול שעבר לימד אותו להעריך את "הכאן והעכשיו", תוך הקפדה על ניקיון ומניית כל יום שהוא נקי ואינו מועד. הנאשם סיפר על תהליך פשיטת הרגל שעבר ועל העובדה שכיום הוא המפרנס היחיד למשפחתו ועובדת עבודתו בכל עבודה שממנה יכול להתפרנס בכבוד וביושר. הוא סיפר על כך שהוא משמש מסייע ומנחה למכורים אחרים, ונעזר רבות בספונסר שלו המלווה אותו. הוא הביע תודתו לרעייתו שתמכה בו לכל אורך הדרך.

קביעת מתחם הענישה - מתחם הענישה צריך להתייחס לעקרון ההלימה, הנוגע ליחס לערך החברתי המוגן, מידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנוהגת ונסיבות ביצוע העבירה.

אשר לערך המוגן - עבירות מרמה הן עבירות מכוערות שתכליתן השגת יתרון לעבריין על-חשבון הזולת, ולעתים קרובות, על חשבון חולשתו ותמימותו של הקורבן. מכאן גם חומרן. עבירות אלו פוגעות בערכים המוגנים של כבוד האדם, רכושו וקניינו וכן באוטונומיה שלו, שכן יש בהן כדי לשבש את יכולתו של הקורבן לקבל החלטות רציונליות, בשל רכיב ההטעיה והמרמה. בהמשך יש בהן לגרום לאדם סביר לאבד את האמון בזולתו, וזוהי פגיעה מורכבת וקשה מאוד. בהקשר זה נאמר: "עבירות המרמה והזיוף פוגעות ביחסי האמון הבסיסיים בחברה הנחוצים לשם שגשוגה, ונדרשת החמרה בענישה בשל ביצוע עבירות אלו" [רע"פ 8778/18 **שאוּש** נ' **מ"י** (מיום 24.12.2018)]. בעניינו, מידת הפגיעה בערכים המוגנים קשה וחמורה.

אשר לעבירה של גניבה ממעביר, עמד בית המשפט על הערכים המוגנים הנפגעים בשל ביצועה:

"...נדמה, כי אין צורך להכביר מילים ביחס לחומרה שבעבירה של גניבה ממעביד. בית המשפט העליון עמד בשורה ארוכה של פסקי דין על החומרה בביצוע עבירה מעין זו, וציין כי לצד הפגיעה בזכות הקניין, נעוצה החומרה בעובדה שעבירות גניבה ממעביד מבוצעות תוך ניצול האמון שנותנים המעבידים בעובדיהם, כאשר יחסי עובד ומעביד הינם יחסים מיוחדים הדורשים אמון רב, שליחת יד ברכוש המעביד מתבצעת לרוב בקלות והדרך לגלותה אינה קלה. ראה: רע"פ 5540/15 גלוריה גאווי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] (24/08/15); רע"פ 8529/12 פדילה עקל נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (18/12/2012); רע"פ 3153/10 שבתשולי נ. מדינת ישראל, [פורסם בנבו] (29/04/2010); רע"פ 6350/93 מדינת ישראל נ ג דין, פ"ד מט (4) 1.... מן האמור עולה איפוא כי עבירת גניבה ממעביד, לא כל שכן כזו שבוצעה בצוותא, מחייבת ככלל ענישה מרתיעה" [עפ"ג (מחוזי חיפה) 1576-02-18 **לזמי** נ' **מ"י** (מיום 31.5.2018)].

בנסיבות המקרה, מידת הפגיעה בערכים המוגנים ניכרת.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, לפי סעיף 40ט' לחוק העונשין - בין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה יש לשקול את אלה, לעניין קביעת המתחם: ביחס לשני התיקים, מדובר בעבירות מתוכננות, מתוחכמות שבוצעו לאורך זמן ותוך ניצול חולשותיהם של הקורבנות; הנאשם, האחראי באופן בלעדי למעשיו, ניצל חולשות אלו בצניניות רבה, לאורך זמן ובתחכום, וגרם אגב כך נזק כלכלי ניכר למתלוננים, שלא לדבר על הנזק הנפשי ועוגמת הנפש, וכן גם אובדן יכולתם של המתלוננים להאמין בזולתם. אלמלא נחשף הנאשם, וכפי שהעיד עצמו מול שירות המבחן, היה ממשיך במעשים ללא נקיפות מצפון.

מדיניות הענישה הנוהגת - מנעד הענישה בעבירות מרמה הוא רחב, והוא נובע בעיקרו מהיקף המרמה, תחכומה ומשך הזמן שבו התרחשה.

א. בת"פ (פ"ת) 37648-11-13 **מ"י** נ' **אלחנן** (מיום 8.9.2014), דן בית המשפט נאשם בזיוף ובשימוש

בשני שיקים בשווי 100,000 ₪ לחודשיים וחצי עבודות שירות, על בסיס מתחם שבין מאסר מותנה ושל"ץ ועד 9 חודשי מאסר בפועל.

ב. בע"פ (נצרת) 34508-01-16 **מיור** נ' **מ"י** (מיום 17.5.2016), נקבע מתחם ענישה שבין 6 ל-18 חודשי מאסר בנסיבות של מרמה בהיקף של עשרות אלפי שקלים. הנאשם, בעל עבר פלילי מכביד נדון ל-8 חודשי מאסר בגין תיק זה והופעלו 36 חודשי מאסר על-תנאי במצטבר.

ג. בע"פ (מרכז) 6785-04-10 **קצירי** נ' **מ"י** (מיום 2.6.2010) נדון עניינו של נאשם שעשה שימוש ב-14 שיקים גנובים של רעייתו בשווי 16,000 ₪. הוא נדון ל-4 חודשי מאסר בעבודות שירות.

ד. בעפ"ג (מרכז) 51012-07-17 **אגדזניאן** נ' **מ"י** (מיום 14.11.2017) נדונה נאשמת ל-26 חודשי מאסר (חלף 36 חודשים שנגזרו עליו בבית משפט השלום), על בסיס מתחם שבין 24 ל-60 חודשי מאסר. באותו מקרה הונתה הנאשמת בהיקף של חצי מיליון ₪ קשישים לאורך תקופה ארוכה.

ה. ברע"פ 6435/09 **אוסקר** נ' **מ"י** (מיום 11.8.2009), נדון נאשם ל-6 חודשי מאסר בעבודות שירות בגין זיוף מספר רב של שיקים שנגנבו מאשת הנאשם בשווי 250,000 ₪ לצורך כיסוי חובות.

ו. ברע"פ 4939/16 **עבד אלרחמאן** נ' **מ"י** (מיום 26.6.2016) נדון עניינו של הנאשם שביצע עבירות מרמה רבות בכרטיס אשראי וכן עבירות זיוף בנסיבות מחמירות. הוא נדון ל-12 חודשי מאסר בפועל, על בסיס מתחם שבין 12 ל-36 חודשי מאסר.

ז. ברע"פ 636/174 **גולן** נ' **מ"י** (מיום 15.3.20217) נדון עניינו של רואה חשבון שמעל בעשרות אלפי שקלים לאורך תקופה ארוכה. הוא נדון ל-6 חודשי עבודות שירות על בסיס מתחם שבין 6 חודשי מאסר ועד 30 חודשי מאסר.

ח. ברע"פ 5986/17 **הפטר** נ' **מ"י** (מיום 27.7.2017) נדון עניינו של נאשם שביצע עבירות רבות בכרטיסי אשראי, עבירות של קבלת דבר במרמה, התחזות זיוף. הוא נדון ל-18 חודשי מאסר, כאשר יש להפנות למתחם שנקבע ביחס לאישום השלישי שנגע לזיוף מסמכים שהביאו למרמה בהיקף כ-150,000 ₪ - מתחם שבין 8 ל-24 חודשי מאסר.

ט. ברע"פ 6349/17 **עמרם** נ' **מ"י** (מיום 6.11.2017) נדון הנאשם ל-36 חודשי מאסר על בסיס מתחם שבין 12 ל-36 חודשים, בגין הרשעתו ב-3 כתבי אישום, אחד מהם, לגביו נקבע המתחם האמור, נגע למרמה בהיקף של 50,000 ₪.

י. ברע"פ 4514/18 **אהרוניאן** נ' **מ"י** (מיום 3.7.2018) נקבע מתחם שבין 12 ל-36 חודשי מאסר בנסיבות של מרמה כלפי הרשויות בהיקף של כמיליון ₪. הנאשם נדון ל-9 חודשי מאסר בפועל.

יא. ברע"פ 8778/18 **שאוש** נ' **מ"י** (מיום 24.12.2018) אושר מתחם שבין 5 חודשי מאסר ועד 12 חודשים ועונש של 6 חודשי מאסר בפועל, בנסיבות של ביצוע שני מקרי הונאה בהיקף 80,000 ₪.

יב. ברע"פ 2163/19 **מרכוס** נ' **מ"י** (מיום 3.4.2019) אושר מתחם שבין מספר חודשי מאסר ועד 12 חודשי

מאסר, ועונש של 8 חודשי מאסר בפועל, בנסיבות של התחזות הנאשם לעורך דין, נטילת כספים מלקוחה ושימוש במסמך רפואי מזויף.

אשר לעבירת הגניבה ממעביד, גם כאן הפסיקה מגוונת ותלויה נסיבות. מחד ניתן למצוא במקרים קלים יחסית, ענישה של של"ץ - ר' למשל: עפ"ג (חיפה) 1576-02-18 **ליזמי** נ' **מ"י** (מיום 31.5.2018) שם הורשע אדם שגנב ממעבידו 1,000 ₪. מאידך, ניתן למצוא ענישה של מאסר בעבודות שירות ומאסר בפועל, ואף ממושך. ברע"פ 5819/18 **בן דוד** נ' **מ"י** (מיום 7.8.2018) נגזר עונש של 5 חודשי מאסר בעבודות שירות על בסיס מתחם שבין 5 ל-18 חודשי מאסר, בגין גניבת 45,000 ₪ מהמעביד לאורך תקופה. ברע"פ 5471/15 **לסטר** נ' **מ"י** (מיום 19.8.2015) אושר מתחם שבין 3 חודשי מאסר ועד 15 חודשים, ועונש של 8 חודשי מאסר בפועל (חלף מאסר בעבודות שירות שהוטל בערכאה הראשונה). שם היו הנסיבות גניבת סחורה מהמעביד בשווי 80,000 ₪, תוך תכנון עם אחרים.

מתחמי הענישה - לפיכך, אני קובע את מתחמי הענישה הבאים:

ביחס לתיק הראשון -

יש להתייחס לאישומים הראשון עד הרביעי כאל "אירוע אחד" נוכח זהות המתלונן ורקעו האישי, שהיווה את הזרז לניצולו של המתלונן לצורך המרמה המתוחכמת. מכאן שקיים קשר הדוק הן מבחינת זהות המעורבים הן מבחינת לוחות הזמנים (2011 - 2012). בסה"כ מדובר במרמה בהיקף של כ-180,000 ₪. בגין אישומים אלה אני קובע מתחם שבין 8 ל-24 חודשי מאסר.

אשר לאישום החמישי, אני קובע מתחם שבין חודשיים ועד 12 חודשי מאסר.

ביחס לתיק השני - יש להתייחס לכל אישום בנפרד שכן לא מתקיים מבחן הקשר ההדוק ביניהם מבחינת סיפור המעשה והמעורבים.

אשר לאישום הראשון, קובע מתחם שבין חודש ל-6 חודשי מאסר.

אשר לאישום השני, קובע מתחם שבין 4 ל-12 חודשי מאסר.

אשר לאישום השלישי, קובע מתחם שבין 12 ל-24 חודשי מאסר.

אשר לאישום הרביעי, קובע מתחם שבין 8 ל-18 חודשי מאסר.

אשר לאישור החמישי, קובע מתחם שבין חודש עד 6 חודשי מאסר.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה לפי סעיף 40"א לחוק העונשין - ניתן לתת משקל לנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירה, במסגרת גזירת העונש בתוך המתחם: לחומרא, עברו הפלילי של הנאשם. לקולא, נטילת האחריות של הנאשם מבלי שהובטח לו דבר ביחס לעונש. כמו-כן, עבר הנאשם תהליך שיקום משמעותי ביותר לאורך

למעלה מ-3 שנים. אמנם, תהליך זה לא היה נטול בעיות ונסיגות (דוגמת התנהלותו במרכז היום ובסיום תקופת שהותו ברטורנו), אלא שהנאשם התמיד בטיפול לכל אורך הדרך, וההפניה לרטורנו הייתה למעשה ביוזמתו, ובניגוד להמלצת שירות המבחן. הנאשם לא הפר תנאים מלבד האירועים שציינתי לעיל, ולא פתח תיקים חדשים. במהלך שלוש השנים האחרונות התמודדו אשתו והוא עם בעיות רפואיות לא פשוטות עליהן עמדתי. זכה הנאשם, והתברך בבת זוג ועזר שכנגד, שדבקה בו והאמינה בו וממשיכה להאמין בו, נגד כל הסיכויים. נטילת האחריות של הנאשם אינה מן השפה ולחוץ, אלא היא אמיתית, והובילה אותו לשינוי דרכיו באופן מהותי, כפי שעמד על כך שירות המבחן. נכון הוא, ש"שדיו" של הנאשם נותרו בקרבו ועליו להילחם בהם, אך הוא עושה זאת יום יום ושעה שעה במהלך שלוש השנים האחרונות.

המיקום במתחם - אלמלא שיקולי שיקום, היה מקום למקם את הנאשם בחלקם העליון של המתחמים שקבעתי, ולשלוח אותו למספר שנות מאסר בכלא.

חריגה לקולא מן המתחם מטעמי שיקום - סעיף 40ד' לחוק העונשין - סעיף 40ד' לחוק העונשין קובע כך:

"40ד. (א) קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי **הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם**, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969.

(ב) היו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם בעלי חומרה יתרה, לא יחרוג בית המשפט ממתחם העונש ההולם, כאמור בסעיף קטן (א), אף אם הנאשם השתקם או אם יש סיכוי של ממש שישתקם, אלא בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, לאחר שבית המשפט שוכנע שהן גוברות על הצורך לקבוע את העונש במתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה, ופירט זאת בגזר הדין".

ברע"פ 262/14 **נאשף נ' מ"י** (מיום 22.1.2014) קבע בית המשפט העליון כך:

"בהקשרהאנימוצאלנכוןלהעירעודכשיקולישיקוםהם, אמנם, בעלימעמדחשובעתמאזביתהמשפטביןשיקוליהענישה, הגמולההרתעה, במלאכתגזירתהדין. במקריםשבהםנרתםהנאשםלהליךשיקומי, אומראהנכונותכנהלעשותכן - עשוייםשיקוליהשיקוםאףלגבורעלשיקוליההרתעההגמול...ואולם, ההתחשבותבשיקוליםאלהנתונהלשיקולדעתושלבייתהמשפטוהיאאיננהבגדרחובה, גםלאחרתיקון 113 לחוק העונשין...ביתהמשפטיטהלבכראתשיקולישיקומושלנאשםעלפנישיקוליםאחריםכאשרהואמש תכנעכינהאשםהשתקםושינהאתדרכיו, אוכיקייםסיכוייםמשילשיקומו, וכךהוא "במקוםשבונראהכעקביהליךהשיקוםשבמצויהמבקש-המערער... אילוהשמתושלהנידוןמאחוריסורגובריחעלולהלאייןאתההליךהשיקומי, אולפגועבובאופןיכר". (ההדגשה שלי)

בענייננו, נדמה שהנאשם הוכיח לאורך 3 שנים ומחצה, דבקות במטרה, והיא - שיקום. על אף קשיים רבים ולא מבוטלים, ועל אף שלא תמיד התנהל כנדרש מול מוסדות הטיפול, הצליח הנאשם להתמיד בטיפול ושיקומו בא לידי ביטוי הן בהתמדתו, והן, ובעיקר, בהפנמתו את הכלים הטיפוליים אותם רכש לאורך השנים האחרונות. ההוכחה לכך היא אי פתיחת תיקים חדשים, וההבנה שלו עצמו, את הפסול הרב שבמעשיו, ואת רצונו שלו להכות על חטא, ואף לעמוד מול פני המתלונן ח' ולהתמודד עם האמיתות הקשות לגבי אופיו ומעשיו. המלצת שירות המבחן, בדבר הטלת עונש שירוצה בעבודות שירות איננה משוללת יסוד, אלא מעוגנת בקורות הטיפול והשיקום של הנאשם. כרגע, לאחר שהשלים הנאשם מסלול טיפול ושיקום ארוך, הוא מצוי בנקודה שבה הוא עובד ומרוויח לחמו ביושר, ומפרנס את משפחתו. ברור הוא ששליחת הנאשם למאסר בעבודות שירות, תקשה עליו להמשיך בעבודתו ותהווה עבורו אתגר משמעותי, ואולם סברתי, כי שליחתו למאסר ממש עלולה לשבור את כוח הרצון שלו, ולשוב ולדרדרו, בהיעדר מוטיבציה, אל פי תהום הפשיעה. תוצאה זו אינה מתיישבת עם האינטרס הציבורי או עם האינטרס הפרטני של הנאשם.

כמובן, שלצד עונש זה, ובהתאם לעקרון ההלימה, על הנאשם לשאת בתוצאותיו גם ברמה הכלכלית, ומשום כך עליו לשאת בפיצוי בהיקף משמעותי למתלונן ב'. אני ער להליכי פשיטת הרגל בהם נתון הנאשם, אך לא ניתן לגזור את דינו מבלי להטיל עליו עונש בעל רכיב כספי.

גזירת הדין

לפיכך, אני מחליט לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר, אשר ירוצו בעבודות שירות, החל מיום 27.6.2021, ב"מפעל חיים" ברח' הצבי בירושלים, וזאת על פי חוות דעת הממונה על עבודות השירות. על הנאשם להתייצב ביום זה עד לשעה 08:00 במשרד הממונה על עבודות שירות בבאר שבע לתחילת ריצוי עונשו. מובהר בזה כי הפרת הוראות הממונה ואי עמידה בכללים הנוגעים לריצוי עבודות השירות עלולים להביא להפקעת העבודות ולהמרת העונש בעונש מאסר של ממש;

ב. מפעיל את עונש המאסר על תנאי של 4 חודשים שנגזר על הנאשם בתיק התנאי, וזאת בחופף לעונש שהוטל עליו בתיק זה, כך שבסה"כ ירצה הנאשם 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. **נוכח ההקלה הניכרת עם הנאשם מעצם הטלת עונש שאינו מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה והחפיפה קבעתי, סברתי שאין מקום לנכות את ימי מעצרו בתיק זה;**

ג. 12 חודשי מאסר, שלא ירוצו אלא אם יעבור הנאשם כל עבירה שיש בה גניבה, מרמה וזיוף, בתוך 3 שנים מסיום עבודות השירות;

ד. קנס בסך 5,000 (חמשת אלפים) ₪, או 20 ימי מאסר תמורתו אם לא ישולם. הקנס ישולם ב-20 תשלומים החל מיום 2.5.2021 ובכל ראשון לחודש רציף ועוקב. לא ישולם תשלום במועד או לא ישולם כלל, יעמוד הקנס לפירעון מיידי;

ה. צו מבחן לתקופה של שנה מהיום. במהלך תקופה זו הנאשם מחויב בשיתוף פעולה עם שירות המבחן, כאשר מובהר כי הפרת הצו תוכל להביא לפתיחה מחודשת של המשפט וגזירת עונשו של הנאשם, לרבות

עונש מאסר;

1. פיצוי למתלונן ח"ב בסך 100,000 (מאה אלף) ₪. הפיצוי ישולם עד ליום 2.1.2022. אי עמידה בתשלום תביא לפירעון מידי של הפיצוי ולתוספת הפרשי הצמדה וריבית פיגורים כחוק - ככל שקיימות הפקדות הן תקוזזנה לטובת הפיצוי על אף כל הודעת עיקול. אין להשיב לנאשם כל סכום שהוא - הסתפקתי בפסיקת פיצוי לנפגע העיקרי והוא המתלונן ב' בסכום הקרוב לסכום המרמה, נוכח הנסיבות עליהן עמדתי, ובהתחשב בכך שהנאשם מצוי בהליך של חדלות פירעון;

2. התחייבות בסך 25,000 ₪ שלא לעבור כל עבירה שיש בה גניבה, מרמה וזיוף, בתוך שנתיים מהיום. הובהר לנאשם שמשמעות ההתחייבות היא, כי אם יעבור את העבירה בתוך התקופה שצוינה, בית המשפט שיגזור את הדין יהא חייב לחלט את ההתחייבות כקנס.

יש לשלוח לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות.

זכות ערעור כחוק לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ל' ניסן ל' תשפ"א, 12 אפריל 2021, במעמד הצדדים.